

У НОВОМЕ САДУ У СУБОТОУ 20. МАРТА 1876.

ПОЗОРИШТЕ

БРОЈ 1.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази свагда о дану сваке представе на по тавака. — Стои за Нови Сад 40, а на страну 60 и, месечно. — Претпостава се шаље Крнелу Јовановићу, који се из љубави према позоришту примио да разаштиље овај лист.

РОМЕО И ЈУЛИЈА.

Трагедија у 5 чинова, написао Виљем Шекспир, с енглеског превео др. Лаза Костић, за српску позорницу уредио и објавио А. Хацић.

(Наставак.)

Ромео.

Нек ми срдце зна

Јулија.

Немој, не кун'се! Радујем ти се,
Ал' писам рада згоди ноћашњој,
Непромишљеној, бразј, напрасној,
К'о муња баш: пресијнула је већ
Чим помниши: сева, Драги, лаку ноћ!
Љубавни пупак до згоде ће тај,
Разавит' дивно зревни летњи дај.
Па лаку ноћ! Благ мир ти крај срца,
И мени што се слеже на прса!

Ромео.

Већ одлазиш! Зар то да ми је дост?

Јулија.

Какву би ноћас још доволивост?

Ромео.

Љубавне моје клетве замену.

Јулија.

Та дадох ти је незаискану,
И опет бих, да ј' писам дала још.

Ромео.

Норекла би је? За што, дико, је л?

Јулија.

Та само ја је још једаред дам. Ипак што имаме? Ипак што желим већ имадем то! Милост имаје к'о море без kraja, К'о море без дна љубав, одвади, Још више ће је бити, нема дна! То виче неко! Збогом, драгане! Ев', ево, напо! Сверуј, слатки мој! Претри се малко, вратићу се још!

Ох, ноћи, блага ноћи! Страх ми је,

Где ноћу бива, све да није сан,
Милине је за јаву сувише.

(Јулија се враћа озго.)

Јулија.

Три речи још, па збиља, лаку ноћ!
Поштено ли си замилов' ме.
Желиш ли брак, поруч ми сутра реч
По једном теби посланику мом,
Венчалиште и венчани нам час;
Па благо моје подносим ти све,
Па, господару, у свет за тобом,

(Дојкиња изнутра.)

Госпо!

Јулија.

Та ево ме! — Ал' ако мислиш зло
(Дојкиња изнутра.)

Госпо!

Јулија.

Окан'се прошње, полазим за јад.
Извест' ме сутра, знали?

Ромео.

Ох, ноћи! Тако ме Бог!

Јулија.

Нај и најлакши сан! (Оде.)

Ромео.

Нај и најтежи с тобом незаспан.

Кад пођеш њој, к'о с књиге учењак,
Ал' од ње пођеш к'о у школу ѡак!

(Јулија се врати озго.)

Ох, ноћи! (Јулија се враћа озго.)

Ст!

Ромео, ст! Дај соколаров глас,

Да свог домамим натраг сокола!

Робовању је мукao сваки крик;

Да није, гласом разбила бих брег,

Где ехо счи, нек виче Ромеа,
Док не промукине већма него ја!

Ромео.

Зовеш ме, душо, мојим именом?
Да слатко бије љубавнички глас,
Ко сребрн-свијрка ноћу слушана.

Јулија.

Ромео!

Ромео.

Ој! А Е Н Г Л Ј

Дојкиња (изнутра.)

Госпо!

Јулија.

Сутра, који час
Да пошљем теби?

Ромео.

Око деветог.

Јулија.

Не скри: донде читав има век!
Зaborав'ла сам што те дозвах сад.

Ромео.

На чекају те док се не сетиш.

Јулија.

Зaborавићу, да ме чекаш још,
Сетим ли се да сајмном боравини.

Ромео.

На чекају те док заборављаш,
Зaborављајући осим тебе свет.

Јулија.

Већ свити, чисто бих да одлазиш,
Ал' само кол'ко тиче детине,

Тек мало ће га прнут' пустити,
К'о роба у плетеном окову,
Ал' оцет концем тргне свиленим
Слободи му милошћу не рада.

Ромео.

Ох, да сам тица!

Јулија.

Да си, слатки мој!

Ал' милујући угушила бих те!

Па џаку ноћ! Да џаслатке невоље,

Да сладак тужни растаџак је тај,

Ни бели дан лаконоћењу крај! (Оде.)

Ромео.

На веће сан, а у недра ти мир!

Ох, да сам сан ил' мир да лака ноћ!

Ал' калу мом ћу сад у манастир,

За намер свој заискат' му помоћ.

ПОЈАВА ДРУГА.

Ћепија оца Лаврентија.

Отац Лаврентије улази с котарциом.

Лаврентије.

Грахорке зоре осмеј стоји благ

Кроз исток-облац на мргодни мрак;

Пијанац мрак занесен посрђе

Пред зором већ, пред сунцем погреће,

Јер сунаше је пијаница слаб,

Тек росе пије по глеоку кап;

Ал' пре још морам набрат' с пољана

Поганика и благ-одођана.

(Наставиће се.)

МОРМОНСКО ПОЗОРИШТЕ.

(ЦО БЕЛЕШКАМА ЈЕДНОГА СРВИНА ИЗ АМЕРИКЕ.)

Мормонци су религиозна секта, коју је основао неки Цоје Смит 1872. године. Њих има највише у северној Америци, и земља, у којој они живе, зове се Утах, а они сами зову је „Дезерет“ т. ј. „пчелина земља“. Главна варош је „Нови Сијон“ им је „Great Salt Lake City“ (велика варош на сланом језеру). Мормонци су живањем, раден и разборит народ, који се расејао налази осим Америке, по Азији, Африци и местимици и по Европи, и броји до 500.000 душа. Мормонска је држава република, теократског карактера, којој

је председник Брајем Јунг. Њихова вера и начин живота мало је познат. О њима се зна толико, да је код њих дозвољена полигамија (многоженство), и да десетину од свога иметка, као и десети део свога прихода, морају плаћати „благајни господњој“, што се после употреби на цркву, државу и опште благостање. Књижевност им се почиње прилично развијати, јер у Ливерпулу, Велсу, Паризу, Кодању, (Копенхагну), Хамбургу итд. имају своје листове, који живо проагишу њихову веру. Ми ћemo се овде забавити

позориштем, што је „престоницја Мормонској, у великој „вароши на сланоме језеру“ или „новоме Сијону“.

Позориште је у „вароши на сланоме језеру“ тако знатно, као год цркве у Лондону и Паризу. Брајем Јунг, председник мормонске републике, оригиналан је човек у многом погледу. Кад за води какву уредбу, он је почне од првобитног начела, у породичном животу од Аврама, а у друштвеном животу од Тесице. Да је драма по никла из вере, и да је позорница позвана да буде школа за морал, то зна свако. Свештеници су били оснивачи старог, као и модерног позоришта, — па како искуство учи, да људи у „вароши на сланоме језеру“, исто као и у Њу-Јорку и Паризу, воле да су весели и да се заносе мајстрама, — то за што да њихови учитељи не употребе толико хиљада згодних прилика, које им позориште пружа за забаву и одушевљење светине? За што Јунг не би проповедао морал са позорнице? За што он не би своје глумце и глумице тако изобразио и дотерао, да буду узор моралног владања, чистог изговора и лепога укуса? Што не би покушао да споји религиозно осећање са забавним уживањем?

Биле јунгове идеје о цели и значају позоришта у вароши, где нема велике школе ни свеучилишта, умесне или не, — толико стоји, да се он одлучио, да изведе своју намеру, те је саградио лепо позориште и труди се да образује узорну позоришну дружину. Позориште је грађено у дорском стилу, и неимар је том грађевином показао, да се и незнатним средствима може произвеси ефекат. Позориште је изнутра светло и чисто, без завеса и ложа, осим две у просценијуму, са витим ступовима, који деле редове један од другог и нису ничим укращени, до просто бојадисани

белом и златном бојом. Партер, који јако одскаче од оркестра, тако, да може сваки све лепо видити и чути са свог места, најудеснији је део куће. Сва места из партера заузму породице, и свако вече могу се тамо видети старешине и владике са њиховим женама и децом. Покретна столица у среду партера, то је приватно седиште председника Јунга, његов „place of pleasure, (место за забаву) у средини његових „светих“ (јер Морморци називају себе и „светима од последњег дана“). Кад му је воља да употреби своју приватну ложу, онда једна од његових жена заузме то место, те се на њему љуба. Око тога почесног места ређају се клупе оних, коју по достојанству долазе за председником.

Са обе стране просценијума су још две приватне ложе: једна је за председника, кад жељи да је сам, или кад има каква разговора с којим пријатељем својим; друга је одређена за девојке, које тога вечера играју, али не судељују у призору, који се оног часа приказује. Главно је у том позоришту за узор, што се гледи, да се приправи свакоме у свакему угодност и пријатна забава. Младе вештачије уверавају, да им највећу пријатност чини та ложа, што је искључиво њима намењена и у коју они у свако доба и ма у ком оделу могу ући.

Помоћу савесног управитеља Хајрема Клаузна учиниће председник од свога позоришта то, што би по његовој идеји требало да буде. При представама заузето је свако место, али, ипак влада највећа типшина и ред; ни на вратима ни споља нема ларме, ни лакоумног женскиња, ни лопова, ни просјака, ни цијаних људи. Мормонац не пије јаких пића и ретко пуни дуван; брескве су му једино уживање.

СРПСКИ МАСТИЛЫ.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

* (Српска народна позоришна друžина) вратила се 5 марта о. г. у Нови Сад са свата путовања. Велика вода, која је одмах по повратку дружине поплавом вароши претила и 10 марта о. г. и неке делове вароши заиста и потопила, сметала је, те се нису до сад могле почети представе. Што је тако по невољи пропуштен, то ће се чешћим приказима гледати да се накнади. Управа ће од своје стране постарати се да одабраним репертоаром и

добрим приказима набави публици уметничког уживања, а на српском ће свету у Новоме Саду сада стојати, да своје позориште, које је искрло на земљишту народне свести, и од сада потномаже и негује родољубивим пожртвовањем и положањем позоришних представа. Времена су, истинा, тешка, али баш у тешким временима не треба малакати, ако нам је стало до народне части и угледа пред потомством и страним светом.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

1. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕТИПЛАТИ 1.

У НОВОМЕ САДУ У СУБОТУ 20. МАРТА 1876.

РОМЕО И ЈУЛИЈА.

ТРАГЕДИЈА У 5 ЧИНОВА, НАПИСАНА ВИЉЕМ ШЕКСПИР, С ЕНГЛЕСКОГ ПРЕВОД ДР. ЛАЗА КОСТИЋ, ЗА СПИСКУ ПОЗОРНИЦУ УДЕСИО А. ХАЦИЋ.

ОСОВЕ:

Ескало, кнез од Вероне	Јуришић.
Гроф Парис, рођак кнезев	Поповић.
Монтекић	*
Капулет { главе двеју породица, које живе у завади	Зорин.
Ромео, монтекићев син	Ружић.
Меркуцијо, кнезев рођак и ромеов пријатељ	Сајевић.
Бенволијо, монтекићев братић и ромеов пријатељ	Вожовић.
Тибалто, братић грофице Капулетовице	Марковић.
Отац Лаврентије, калуђер из реда светога Фрање	Лукић.
Отац Јован,	*
Валтазар, ромеов слуга	Добриновић.
Аврам, монтекићев слуга	Бунић.
Сима { капулетове слуге	*
Грга { капулетове слуге	*
Грофица Монтекиница	Б. Хаџићева.
Грофица Капулетовица	Д. Ружићка.
Јулија, капулетова ћећи	Ј. Сајевићка.
Дојкиња јулијина	Ј. Поповићева.

Грађани из Вероне. Људи, жене, родбина монтекићева и капулетова. Образиће, страже, пратња.

Збива се већином у Верони, а почетак петога чина у Мантови.

У недељу 21. марта први пут: „ВОДЕНИЧАРЕВА ЂЕРКА.“ Позоришна игра у 4 чина, од Е. Сиглигетије, превео Ј. М. Шимић.

Улазнице се продају у писарници позоришној (стану матичном) од 9—12 пре подне и од 3—5 сахата после подне, а после на каси.

Поједини бројеви овога листа продају се обдан по 5 д. а. вр. у српској народној задружној штампарији, у позоришној писарници и у вече на каси.

ПОЧЕТАК У 7 И ПО А СВРШЕТАК 10 И ПО САХАТА.